

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií

Oponentský posudek

Název bakalářské práce: Skupina imigrantů z Bosny a Hercegoviny v ČR (v Praze)

Studentka: Linda Šerfová

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Oponentka: Mgr. Selma Muhič Dizdarevič

Hlavním tématem této bakalářské práce je výzkum týkající se začlenění vybrané (a omezené) skupiny imigrantů z Bosny a Hercegoviny specificky v Praze. Práce je přehledně členěna na teoretický úvod, historický výklad, metodologický popis výzkumu, samotný výzkum a závěr. Každé z těchto částí se budu věnovat. Předtím je potřeba říci, že práce působí kvalifikovaně, fundovaně a koherentně a že své zadání studentka splnila.

- Největší problém, který se však opakuje i v širší literatuře zabývající se posledními válkami na Balkáně, spatřuji v popisu války v Bosně a Hercegovině a v Chorvatsku jako války občanské (tento popis používá i studentka na str. 7, str. 29 a na str. 36). Tímto se opomíjí, že válka byla výsledkem agrese srbského, respektive chorvatského státu na Bosnu a Hercegovinu, která pak vyprovokovala zapojení občanů různých národností do ozbrojeného konfliktu. Ostatně, právě kvůli tomu se momentálně stát Bosna a Hercegovina soudí před Mezinárodním trestním soudem se Srbskem a žádá odškodné. V tomto smyslu bych volila více neutrální slova pro popis událostí, jelikož, jak vyplývá i z této práce samotné, občané balkánského původu mají obecně tendenci se velmi silně emocionálně angažovat, obzvlášť pokud jde o nedávné zločiny. Je ovšem potřeba dodat, že nelze studentku obviňovat z tohoto pochybení, protože je poměrně hojně sdíleno i širší odbornou veřejností. Naopak, studentka se jeví jako velmi zasvěcená do problematiky tím, že nepoužívá termín Muslimové, ale Bosňáci, což je v souladu jednak s tím, jak si tento národ sám říká a jednak, jak je definovaný dle Ústavy B a H. O to více pak není jasné, proč na str. 25 definuje Bosňáky jako „slovansky mluvící muslimy“, čímž jakoby implikuje, že není možné být Bosňákem a ateistou zároveň, což je protiempirický závěr.
- Není mi jasné, na základě čeho studentka tvrdí, jako na str. 7., že se kultura různých etnik nutně dostává do konfrontace s kulturou majoritní společnosti. Tvrdit, že k tomu nutně dochází, vyžaduje důkladné vysvětlení.
- Studentka předvedla výborný teoretický úvod, který přesně zapadá do vybrané problematiky a umožňuje jí pak i empirický problém úspěšně uchopit.
- Na základě jakého zdroje studentka tvrdí, že kmeny, které přišly v 6. nebo 7. století, byly Chorvaté a Srbové? Je možné, že si tenkrát opravdu takto říkali, když pojem národa v té době měl úplně jiný, ne-li, dle dnešních standardů, neexistující rozměr?
- Musím ale důrazně protestovat proti popisu situace s náboženstvím u třech národů BaH ze str. 26. Studentka použila jako zdroj webovou stránku www.bosna.unas.cz, což je, jestli jsem to správně z webu vyčetla, stránka dobrovolníků propagující BaH jako turistickou destinaci. Počet ateistů v BaH mezi všemi třemi národy je daleko větší, než uvádí studentka. Je pravda, že válka přinesla i jakýsi náboženský "revival", ale nejsem si jistá, že ta procenta stoupla až na 90-99% věřících. Proto se studentka na str. 37 marně snaží vysvětlit, z jakého důvodu bosenští imigranti většinou hlásí, že jsou ateisti, a dovozuje, že je to jinými podmínkami v ČR nebo pracovní vytížeností. Nikoliv, je to tím, že většina obyvatel v bývalé Jugoslávii žila po 2. světové válce až do nástupu nacionalismu ateistickým způsobem života.
- Na str. 30 je výborná observace o povaze bosenské migrace do Čech po poslední balkánské válce. Jeden z důvodů, proč se zde usadili spíše vzdělaní lidé z urbánního

prostředí, tkví v tom, že zde předtím neexistovala diaspora gasarbeiterů, na kterou se snadno napojí i nezdělaný člověk. Už kousek dál, v Rakousku, kde naopak diaspora tvořená gastarbeitery byla velmi silná, došlo také k rozdělení imigrantů na skupiny kopírující konfliktní strukturu ze zemí původu a sestávající se z daleko širších vrstev včetně nezdělaného a rurálního obyvatelstva.

- Na str. 32 popis toho, jak se studentka seznámila s klíčovým respondentem, působí příliš intimně.
- Koncepti polostrukturovaných rozhovorů hodnotím jako velice povedenou.
- Velmi se mi líbí termín „čeští Bosňané“, který použili někteří z respondentů a bylo by dobře více tento pojem rozebrat, ne nutně v této práci.
- Komu je určena poznámka pod čarou číslo 23, kde studentka vysvětluje slovo „kalba“?
- Závěr se mi zdá unáhleně ukončen, což je škoda, vzhledem k množství a kvalitě shromážděného materiálu.

Přes výše uvedené dílčí nedostatky práci hodnotím jako velice povedenou a navrhuji hodnocení 45 bodů.

V Praze, 20. srpna 2006

Selma Muhič Dizdarevič